

Anette Jansson
Miljö- och hälsoskyddsinspektör
Telefon 08-508 28 820
anette.jansson@miljo.stockholm.se

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

MOTION (2009:38) FRÅN KARIN WANNGÅRD (S) OM EKOISM FRAMFÖR EGOISM – INFÖRANDE AV DUBB- DÄCKSFÖRBUD

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 303-1996/2009.

Förslag till beslut

- 1 Överlämna och återropa miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Gunnar Söderholm

Gustaf Landahl

Sammanfattning

Karin Wanngård (S) har lämnat in en motion till kommunfullmäktige om införande av dubbdäcksförbud. Wanngård föreslår i motionen kommunfullmäktige besluta att

- uppdra åt trafik- och renhållningsnämnden att ta fram ett förslag på ekonomiska styrmedel för att motverka användningen av dubbdäck
- utreda hur mycket Stockholms kommun skulle kunna tjäna, ekonomiskt och miljömässigt, på ekonomiska styrmedel för att motverka dubbdäcksanvändning
- införa dubbdäcksförbud innanför tullarna
- utreda hur mycket Stockholms kommun skulle tjäna ekonomiskt och miljömässigt på ett dubbdäcksförbud
- på sikt få bort dubbdäcksanvändningen i hela Stockholms kommun.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått motionen på remiss från kommunstyrelsen. Remissen ska besvaras senast den 31 mars 2010.

Miljöförvaltningen anser att det för närvarande inte är motiverat att vidta de åtgärder som föreslås i den remitterade motionen. Eftersom dagens lagstiftning endast ger kommunerna möjlighet att förbjuda dubbdäck på viss väg eller vägsträcka bedömer förvaltningen att

det är praktiskt svårt att införa dubbdäcksförbud innanför tullarna. Miljöförvaltningen anser dock att detta förslag bör utredas om lagliga möjligheter att reglera dubbdäcksanvändningen inom till exempel miljözon ges i framtiden, och om de dubbdäcksförbud som genomförs med dagens lagstiftning inte varit tillräckliga.

Miljöförvaltningen anser att det idag inte är motiverat för staden att utreda ekonomiska styrmedel gällande dubbdäck, eftersom staden inte har lagliga möjligheter att använda sådana styrmedel. Utredningar gällande ekonomiska styrmedel och vinster av dubbdäcksförbud har också redan gjorts av Vägverket.

Bakgrund

Karin Wanngård (S) har lämnat in en motion till kommunfullmäktige om ekoism framför egoism – införande av dubbdäcksförbud. Wanngård föreslår i motionen kommunfullmäktige besluta att

- uppdra åt trafik- och renhållningsnämnden att ta fram ett förslag på ekonomiska styrmedel för att motverka användningen av dubbdäck
- utreda hur mycket Stockholms kommun skulle kunna tjäna, ekonomiskt och miljömässigt, på ekonomiska styrmedel för att motverka dubbdäcksanvändning
- införa dubbdäcksförbud innanför tullarna
- utreda hur mycket Stockholms kommun skulle tjäna ekonomiskt och miljömässigt på ett dubbdäcksförbud
- på sikt få bort dubbdäcksanvändningen i hela Stockholms kommun.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått motionen på remiss från kommunstyrelsen. Remissen ska besvaras senast den 31 mars 2010.

Nedan redogörs för tidigare beslut och utredningar som är relevanta att beakta gällande de förslag som ges i motionen.

Trafik- och renhållningsnämndens beslut om dubbdäcksförbud

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade den 13 oktober 2009 att reglera dubbdäcksanvändningen på Hornsgatan från den 1 januari 2010. Trafik- och renhållningsnämnden anförde i beslutet följande:

”Nämnden instämmer i kontorets bedömning att luftkvalitén i Stockholms innerstad inte håller måttet och att staden måste reglera dubbdäcksanvändningen så att vi klarar EU:s gränsvärden. Regeringen har gett Sveriges kommuner verktyget att reglera per gata, vilket staden i och med detta förslag ska förhålla sig till.

Nämnden anser att staden ska börja med att reglera dubbdäcksanvändningen på Hornsgatan, sträckan mellan Långholmsgatan och nerfarten till Söderledstunneln, från den 1 januari 2010, förutsatt att Regeringen till dess fattat beslut om nödvändiga förändringarna i trafikförordningen. Kontorets förslag, som i stort avser hela Södermalm, är nödvändigt om det visar sig att regleringen på Hornsgatan inte

räcker för att klara gränsvärdena. För att hålla koll på luftkvaliteten bör därför också en mätstation upprättas på Götgatan. Om regleringen på Hornsgatan inte leder till att staden klarar luftkvalitetsnormerna, så måste nämnden ta ställning till fortsatt reglering av dubbdäcksanvändningen på fler gator i Stockholm.”

Regeringens beslut om dubbdäcksförbud

Regeringen beslutade den 22 oktober 2009 att ge kommunerna möjlighet att, på viss väg eller vägsträcka, meddela förbud mot trafik med fordon som har dubbdäck. Detta regleras i Trafikförordning (1998:1276).

Transportstyrelsen utreder miljözoner

Regeringen beslutade den 22 oktober 2009 att ge Transportstyrelsen i uppdrag att analysera möjligheten för kommuner att införa miljözoner för olika typer av fordon och motorredskap. Dagens miljözoner gäller endast för tunga dieseldrivna fordon. Uppdraget förväntas ge svar på om miljözoner för andra fordonstyper som till exempel personbilar eller arbetsmaskiner kan vara ett verksamt och tillämpligt medel för att minska luftföroreningar och buller i svenska tätorter. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 15 maj 2010.

Vägverkets har utrett ekonomiska styrmedel gällande dubbdäck

Vägverket utredde vissa typer av ekonomiska styrmedel i sin rapport ”Samlad lägesrapport om vinterdäck – redovisning av regeringsuppdrag”, 2009:

- Miljödäckspremie vid byte från dubbdäck till dubbfria däck
- Försäljningsskatt på dubbdäck
- Differentierade parkeringsavgifter beroende på däckstyp
- Skatt för dubbdäcksanvändning inom vissa områden
- Differentierad trängselskatt beroende på däckstyp

I rapporten lämnar Vägverket en rad förslag till åtgärder som är möjliga att införa på kort sikt för att minska konsekvenser av slitagepartiklar från dubbdäck, men bland dessa fanns ingen av punkterna om ekonomiska styrmedel med. Däremot föreslår man fortsatt utredning kring några förslag som bedöms ge en bättre långsiktig effekt än de förslag som föreslås på kort sikt. Bland dessa finns:

- Införande av skatt för att köra med dubbdäck inom utpekade områden liknande den modell som gäller i Oslo.

I rapporten anges att en minskning av dubbdäcksanvändningen är mycket lönsam samhällsekonomiskt genom lägre vägslitage och minskade hälso- och miljöeffekter. För Stockholm beräknas vinsten bli upp till flera tusen kronor per fordon och år. Slitaget av ett dubbdäcksfordon kostar mellan 200 och 600 kronor per år. Övriga kostnader är hälso-

och miljöeffekter orsakade av partiklar, buller, koldioxidutsläpp och ökad bränsleförbrukning.

Dubbdäckens påverkan på partikelhalterna har utretts

Flera rapporter och vetenskapliga studier har identifierat dubbdäckens slitage på vägbanan som det enskilt största lokala bidraget till de höga partikelhalterna som uppmätts i Stockholm, bland annat ITMs rapport 158:2006; Betydelse av dubbdäck mm för PM10 halterna längs vägarna och SLB-analys rapport 4:2004; Partiklar i stadsmiljö – källor, halter och olika åtgärders effekt på halterna mätt som PM10.

SLB-analys har gjort beräkningar som visar att endast cirka 5 % av personbilarna skulle få använda dubbdäck om miljö kvalitetsnormerna skall klaras vid alla mätplatser i innerstaden. Men skillnaderna är också ganska stora mellan mätplatserna. Det är mätplatsen på Hornsgatan som ”tål” minst dubbdäcksandel. Vid Sveavägen och Norrlandsgatan kan 35 % respektive 27 % tolereras. Längs Essingeleden vid mätstationen på Lilla Essingen skulle dubbandelen behöva sänkas till 32 % för att normen skall klaras.¹

Beräkningarna visar också att ”dubbdäckstoleransen” varierar mellan olika år, bland annat beroende på variationer i bakgrundshalter och meteorologiska faktorer som till exempel nederbörds mängd.

Andel bilar med dubbdäck i Stockholm har under åren 2005 – 2009 varit drygt 70 %.²

Förvaltningens synpunkter

Miljöförvaltningen anser att det för närvarande inte är motiverat att vidta de åtgärder som föreslås i den remitterade motionen. Förvaltningen bedömer att åtgärderna till viss del överlappar med Trafik- och renhållningsnämndens beslut den 13 oktober 2009, om inleds med dubbdäcksregleringen på Hornsgatan. Miljöförvaltningen bedömer också att flera av de utredningar som föreslås redan finns och att andra inte är motiverade, eftersom det inte finns lagliga möjligheter att genomföra dessa åtgärder. Förvaltningens synpunkter på respektive förslag redovisas nedan.

Förslag att uppdraga åt trafik- och renhållningsnämnden att ta fram ett förslag på ekonomiska styrmedel för att motverka användningen av dubbdäck

Miljöförvaltningen anser att det idag inte är motiverat för staden att ta fram ett förslag på ekonomiska styrmedel gällande dubbdäck, eftersom staden inte har lagliga möjligheter att använda sådana styrmedel.

¹ SLB rapport 2:2008, Genomsnittliga emissionsfaktorer för PM10 i Stockholmsregionen som funktion av dubbdäcksandel och fordonshastighet. SLB analys, Miljöförvaltningen Stockholm.

² Stockholms stads miljöbarometer, www.stockholm.se

Förslag att utreda hur mycket Stockholms kommun skulle kunna tjäna, ekonomiskt och miljömässigt, på ekonomiska styrmedel för att motverka dubbdäcksanvändning

Miljöförvaltningen anser att det idag inte är motiverat för staden att utreda ekonomiska styrmedel gällande dubbdäck, eftersom staden inte har lagliga möjligheter att använda sådana styrmedel, samt att Vägverket redan gjort vissa utredningar gällande detta. Miljöförvaltningen anser att eventuella fortsatta utredningar gällande detta ska göras på nationell nivå av Transportstyrelsen, eftersom det innefattar ändrad lagstiftning.

Miljöförvaltningen anser att det finns tillräckligt med utredningar som visar att det är miljömässigt motiverat att kraftigt minska mängden fordon som använder dubbdäck i innerstaden. Hur stor miljöeffekten blir av ekonomiska styrmedel beror på hur de utformas.

Miljöförvaltningen anser för övrigt att om styrmedel för att minska dubbdäcksanvändningen ska användas, så är det i första hand för att uppfylla lagstiftningens krav gällande miljö kvalitetsnormer för luft, och i andra hand en ekonomisk fråga.

Förslag att införa dubbdäcksförbud innanför tullarna

I stora delar av Stockholms innerstad är partikelhalterna höga och längs många gator överskrider miljö kvalitetsnormerna för PM10. Den åtgärd som bedöms som avgörande för att klara miljö kvalitetsnormen för partiklar (PM10) är att minska användningen av dubbdäck. Miljöförvaltningen anser därför att förslaget om att införa dubbdäcksförbud innanför tullarna skulle vara mycket positivt ur miljö- och hälsosynpunkt. Sannolikt skulle det vara en tillräcklig åtgärd för att komma tillrätta med samtliga överskridanden inom Stockholms kommun. Eftersom dagens lagstiftning endast ger kommunerna möjlighet att förbjuda dubbdäck på viss väg eller vägsträcka krävs ytterligare lagstiftning. Regeringen har gett Transportstyrelsen ett sådant uppdrag att komma med förslag till en sådan lagstiftning. Utredningen skall vara avslutad i maj 2010. Just nu finns enligt förvaltningen inte anledning att vidta någon ytterligare åtgärd.

Förslag att utreda hur mycket Stockholms kommun skulle tjäna ekonomiskt och miljömässigt på ett dubbdäcksförbud

Kravet är redan ställt i motionen och som anförts anser Miljöförvaltningen att det i dagsläget inte är motiverat att utreda hur mycket staden skulle tjäna miljömässigt på ett dubbdäcksförbud, eftersom det finns tillräckligt med utredningar som visar att det är motiverat ur miljösynpunkt att kraftigt minska andelen dubbdäck i staden.

Miljöförvaltningen anser för övrigt att dubbdäcksförbud i första hand ska användas för att uppfylla den svenska och europeiska lagstiftningens krav gällande miljö kvalitetsnormer för luft, och att det i andra hand är en ekonomisk fråga.

Förslag att på sikt få bort dubbdäcksanvändningen i hela Stockholms kommun

Miljöförvaltningen anser att det inte är miljömässigt motiverat att vidta åtgärder för att få bort dubbdäcksanvändningen i hela Stockholms kommun, eftersom partikelhalterna i delar av kommunen, framförallt ytterstaden, understiger gällande miljökvalitetsnormer och miljömål. Som tidigare anförts torde ett dubbdäcksförbud i innerstaden vara tillräckligt för att komma till rätta med samtliga överskridanden som sker in stockholms stad.

Slut

Bilagor

Bilaga 1 Motion av Karin Wanngård (S) om ekoism framför egoism – införande av dubbdäcksförbud.